

Студент 3 курсу
фінансового факультету ХНЕУ

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Анотація. Розглянуто проблемні питання організації ринку праці, розроблено практичні рекомендації щодо вирішення проблем зайнятості населення регіону та визначено умови реалізації державної політики у сфері зайнятості.

Аннотация. Рассмотрены проблемные вопросы организации рынка труда, разработаны практические рекомендации по решению проблем занятости населения региона и определены условия реализации государственной политики в сфере занятости.

Annotation. The problems of the labor market organization are considered, practical recommendations to address the employment problems of the region and the conditions of state policy in the sphere of employment are developed.

Ключові слова: регіональний ринок праці, безробіття, трудові ресурси, зайнятість населення, державна політика.

Забезпечення сталого соціально-економічного розвитку України пов'язане із вирішенням таких важливих питань, як розбудова сучасної соціально орієнтованої економіки, відродження вітчизняного виробництва, відновлення соціальної захищеності населення. Вирішення цих актуальних проблем можливо здійснити через регулювання ринку праці, що забезпечує розподіл і перерозподіл суспільної праці за видами економічної діяльності та в територіальному просторі відповідно до структури суспільних потреб та форм власності. Вагомий внесок у дослідження проблем ринку праці та безробіття зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, як: Бондарь І. К., Васильченко В. С., Штундер І. О., Швець В. Г., Левчук Г. В., Геєць В. М., Брюховецька Н. Ю., Волкова О. В., А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс, М. Фрідмен, Т. Мальтус, Д. Хікс. Але висвітлення питань державного регулювання регіонального ринку праці потребує подальшого дослідження з метою пошуку пріоритетних напрямів удосконалення механізмів державного регулювання ринку праці.

Метою дослідження є визначення напрямів удосконалення механізмів державного регулювання ринку праці на засадах підвищення конкурентоспроможності робочої сили та налагодження взаємодії суб'єктів різних рівнів управління.

Шост І. М., Жибак М. М., Бойко Ю. І. виділяють ряд факторів, що впливають на формування трудової активності, серед яких основними є: соціально-демографічні – вік, стать, сімейний стан, наявність малих дітей, утриманців та членів сім'ї, стан здоров'я; демографічні – рівень освіти та професійно-кваліфікаційної підготовки деяких груп населення, рівень доходів, наявність засобів до існування; соціопсихологічні – мобільність (професійна, галузева, територіальна), ставлення до легальної трудової діяльності та зайнятості у сфері "чорного" ринку; економічні – потреба в робочій силі, рівень оплати праці та її співвідношення з прожитковим мінімумом, можливість працевлаштування після перекваліфікації [1]. До того ж має місце таке явище, як приховане безробіття, коли громадяни, які формально вважаються працівниками підприємств, насправді не працюють і не одержують заробітної плати. Знижена заробітна плата та її "замороження" (нині вчасно не одержують зарплату майже два відсотки працівників) негативно впливають на мотивацію до праці. Ситуація загострюється ще й від того, що більшість населення намагається забезпечити своє життя працею в неформальному секторі економіки [2]. Таке становище на ринку праці свідчить про неефективне використання трудових ресурсів в Україні. Низька продуктивність праці – одна з головних макроекономічних проблем країни. За даними ОЕСР, нині продуктивність української робочої сили на 25 % нижча, ніж російська. При відносно невеликій різниці в якості вищої освіти (у рейтингу якості вищої освіти Всесвітнього економічного форуму 2008 р. Росія посідає 45 місце, Україна – 54) за показниками ефективності ринку праці різниця є дуже значною (Росія – 33 місце, Україна – 62). За останні 17 років Україні так і не вдалося відновити втрачені після розпаду Радянського Союзу позиції: у 1993 р. індекс людського розвитку становив 0,844, зараз – 0,788, що близько за позиціями до Намібії та Ботсвани) [3].

Таким чином, можна стверджувати, що в Україні ще не повністю діє ринковий механізм регулювання ринку праці, а дії держави у сфері його регулювання потребують подальшого вдосконалення. Отже, державна політика у сфері зайнятості має відповідати таким вимогам [3]: регулюючий вплив держави не повинен перешкоджати реалізації вимог економічної ефективності, які передбачають мобільність робочої сили; високий ступінь зайнятості населення повинен забезпечуватись не збереженням надлишкової чисельності працівників, а створенням нових робочих місць, зниженням потреби населення в нових робочих місцях, забезпеченням інноваційних форм зайнятості; у межах державної та з урахуванням регіональної політики зайнятості необхідно розробляти адресні програми, спрямовані на забезпечення зайнятості кожного конкретного сегменту ринку праці.

Таким чином, на підставі аналізу наукової літератури [4] можна визначити загальні тенденції на ринку праці з метою прогнозування рівня зайнятості в майбутньому та прийняття превентивних заходів із запобігання високого рівня безробіття й захисту населення від його наслідків.

На думку автора, найважливішою умовою реалізації державної політики у сфері зайнятості є забезпечення фінансової стабілізації та відновлення економічного зростання за рахунок збільшення ресурсів для інвестиційної активності й вирішення соціальних проблем, удосконалення трудового законодавства та законодавства про

збалансованості професійної освіти та попиту на робочу силу для забезпечення відповідності структури професійної освіти потребам ринку, підвищення якості робочих місць.

Наук. керівн. Чистякова А. В.

Література: 1. Шост І. М. Економічні аспекти формування ринку праці в Україні / І. М. Шост, М. М. Жибак, Ю. І. Бойко // Економіка та держава. – 2009. – № 9 – С. 33–34. 2. Акіліна О. В. Аналітичний огляд ринку праці в Україні / О. В. Акіліна // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 10 – С. 152–159. 3. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки : підручник / Швайка Л. А. – К. : Знання, 2008. – 462 с. 4. Бражко О. В. Розвиток державної політики щодо регулювання ринку праці та управління трудовими ресурсами / О. В. Бражко // Економіка та держава. – 2010. – № 2 – С. 103–105.